

TAULA RODONA SOBRE PERIODISME

Eduard Puig Vayreda, una llarga dedicació al periodisme

Jaume Guillamet^{a*}

^a *Coordinador, periodista i catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra*

MEMBRES DE LA TAULA

Anna Teixidor Colomer^a, Josep M. Bernils^b, Santi Coll^c

^a *Periodista a TV3*

^b *Periodista a Hora Nova*

^c *Periodista Setmanari de l'Alt Empordà*

Els participants en aquesta taula del Congrés d'homenatge a Eduard Puig Vayreda, "Des del banc del general mirant al futur", ens hem proposat mostrar com la seva llarga dedicació al periodisme fou el resultat d'una vocació apassionada que el portà a escriure en nombroses i molt diverses publicacions. Una vocació que té un precedent infantil en un petit periòdic escrit sobre paper carbó en l'àmbit familiar, titulat *Nuestra infancia*, quan tenia 12 anys, amb Jordi Bonaterra

Ultra l'interès indubtable i principal de la secció de comentari «Des del banc del general», signada amb el nom de Pere Carrer, durant molts anys i successivament, a *9País*, *Hora Nova* i el *Setmanari de l'Alt Empordà*, Eduard Puig Vayreda escriví un gran nombre d'articles que haurien de ser objecte de catalogació i digitalització per a posar-los al servei de la recerca i el coneixement. És una dedicació que comença molt abans que la secció esmentada i que abasta periòdics i revistes de diverses ciutats i especialitats.

A continuació oferim els textos de les quatre intervencions d'aquesta taula. En primer lloc, la ponència introductòria de Jaume Guillamet, catedràtic de periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, sobre els inicis de l'activitat periodística d'Eduard Puig Vayreda i del naixement de Pere Carrer. A continuació, Anna Teixidor Colomer, periodista de TV3 i doctora en Comunicació Social per la UPF, presenta una perspectiva global de l'obra de l'homenatjat. Els també periodistes Josep M. Bernils, antic director del *Setmanari de l'Alt Empordà* i antic subdirector d'*Hora Nova*, ara regidor de l'Ajuntament de Figueres i vicepresident del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, i Santi Coll, director del *Setmanari de l'Alt Empordà*, se centren en la seva col·laboració successiva amb els dos periòdics figuerencs.

---

* Correspondència: Jaume Guillamet
E-mail: jaume.guillamet@upf.edu

Recepció: 01/11/2019 • Acceptació: 12/05/2020

DOI: 10.2436/20.8010.01.267

Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos (AIEE), Figueres, vol. 51 (2020), pàg. 55-71

EL NAIXEMENT DE PERE CARRER

Jaume Guillamet

A mitjan 1960, el periodisme local oferia poques possibilitats. El setmanari *Ampurdán*, l'òrgan del Movimiento dirigit pel secretari de l'alcalde, José María Elorduy. El setmanari *Vida Parroquial*, fundat el 1928 al Patronat de la Catequística i recuperat després de la Guerra Civil com a òrgan de l'Acció Catòlica, sota la direcció de mossèn Manuel Pont i Bosch, director també de Ràdio Popular de Figueres, l'emissora del bisbat. La revista mensual *Canigó*, fundada el 1954 per Xavier Dalfó, sota la protecció política del seu oncle i escultor Frederic Marès, autor del monument a la Victòria de la Diagonal de Barcelona, i amb el padrinatge intel·lectual del periodista catòlic Manuel Brunet.

Eduard Puig va dirigir la seva vocació periodística cap a les publicacions no oficials, com el setmanari *Vida Parroquial*, la revista mensual *Canigó* i, sobretot, les corresponsalies de la premsa de Barcelona. És en aquestes que es podia aspirar a obrir finestres una mica crítiques sobre l'actualitat local.

Va ser en la corresponsalia a Figueres de *Tele/Expres* que Eduard Puig va estrenar el pseudònim Pere Carrer, que en endavant fou el seu nom de periodista i que a través de la secció de comentari «Des del banc del general», primer a *9País* i *Hora Nova* i, més tard, al *Setmanari de l'Alt Empordà*, acabaria sent la rúbrica de més llarga durada de la premsa de Figueres. Abans i, sobretot, després de la seva etapa política com a regidor i alcalde de la ciutat.

Soc testimoni directe i privilegiat, del naixement de Pere Carrer. L'encàrrec que jo vaig rebre com a jove i responsablable de la secció de corresponsalies locals del diari que dirigia Manuel Ibáñez Escofet, fou substituir uns primers corresponsals de *Tele/Expres* massa lligats als ajuntaments i a les autoritats de l'època per persones més independents que aportessin informació crítica.

Aquest era un cert marge que la Llei de Premsa i Impremta de 1966 havia donat al periodisme: criticar ajuntaments i diputacions, fins i tot el govern espanyol, sense posar mai en qüestió els principis polítics de la dictadura franquista. Ibáñez Escofet portava a *Tele/Expres* –diari de la tarda nascut el 1964, del qual el 1968 passà a ser-ne el quart director i més decisiu– l'experiència assajada amb força èxit en les pàgines de regional –comarcals, en diríem ara– d'*El Correo Catalán*.

El corresponsal a Figueres era Josep Maria Bernils Mach, funcionari municipal i redactor d'*Ampurdán* i *Canigó*, que es mostrà comprensiu amb la seva substitució. Eduard Puig no era pas un desconegut en el periodisme ni en la vida de les entitats més dinàmiques i actives del catalanisme local. Érem el 1970. Poques setmanes abans, Narcís Jordi Aragó, director de *Presència*, havia començat com a corresponsal a Girona, substituint el redactor en cap de *Los Sitios*, Josep-Víctor Gay, que usava un pseudònim tan gironí com Narcís Onyar. En aquest cas fou el governador civil que el feu plegar que hi sortí perdent amb el canvi.

Eren temps de pseudònims. El pare d'Eduard, l'odontòleg Alfons Puig, firmava la crítica d'art de *Vida Parroquial* com A. de Rocacorba, essent tinent d'alcalde de

Cultura de l'Ajuntament presidit per Ramon Guardiola Rovira, que també havia freqüentat el periodisme. El meu pare, Joan Guillamet, firmava Hugo de Roda la corresponsalia d'*El Noticiero Universal*. Són només dos exemples. Aragó adoptà la firma de Jordi Ballester, pel seu carrer gironí de les Ballesteries. A *Tele/Expres*, Eduard Puig trià la firma de Pere Carrer, pel seu carrer de Sant Pere, el patró de Figueres i la vocació d'un periodisme a ple aire de la ciutat. En persones no dedicades professionalment al periodisme, l'ús del pseudònim garantia un cert marge d'autonomia i de llibertat en relació amb altres activitats públiques seves.

Eduard Puig ja havia tingut un primer pseudònim a *Vida Parroquial*, en línia amb el del seu pare. Era Hug de Quermaçó. No en puc donar testimoni personal perquè jo tot just hi començava a escriure i no l'havia tractat, però m'ho ha confirmat una al·lusió de la seva tia Montserrat Vayreda a l'autor d'una crítica que li feia (H. "La nova cançó catalana", *Vida Parroquial*, 17 de gener de 1967). Vayreda retreu l'ús del pseudònim a aquest autor que signa H., a "qui feia ben pocs dies que havia procurat orientar-lo i ajudar-lo amb una bona fe digne de millor causa" ("Carta al Director", *Vida Parroquial*, 14 de març de 1967). En consultar els papers d'Eduard conservats per la família, Anna Teixidor ha pogut comprovar l'ús d'aquest pseudònim, així com d'uns altres menys freqüents, Oriol Roda i Hug de Galligants (pel nom de la riera que passa sota la Rambla).

Quin periodisme es podia fer

De primer, es podia fer un periodisme sotmès a una censura des del final de la guerra fins a la ja esmentada llei de 1966. Una censura invisible, estricta i directiva, que a més de limitar l'expressió també l'orientava amb consignes directes.

Ampurdán era un full oficial i administratiu, d'exaltació regular i continuada del règim franquista –exaltació inflamada en les dates rituals assenyalades com el 18 de juliol (Alzamiento Nacional), 1 d'octubre (Dia del Caudillo), 8 de febrer (Liberación de la ciudad), 1 d'abril (Día de la Victoria) – amb poques col·laboracions signades i un nombre creixent d'anuncis de l'ascendent comerç local.

Vida Parroquial era un full eclesiàstic amb menys anuncis, on els escriptors se sentien menys incòmodes políticament, que es beneficia d'un cert dinamisme informatiu i juvenil aportat per l'emissora de ràdio acabada d'estrenar. *Canigó* donava to cultural a la ciutat amb articles diversos, inspirada en *Destino*, la gran revista barcelonina del moment.

La llei Fraga, així coneguda pel nom del ministre d'Informació i Turisme que la va impulsar, Manuel Fraga Iribarne, no va afectar gaire els costums de *Ampurdán*, però va crear una il·lusió de llibertat vigilada en els altres periòdics.

Les quatre revistes del bisbat de Girona –*Vida Catòlica* de Girona, *Olot Misión* i *Horizontes* de Banyoles, a més de *Vida Parroquial*– editen el 3 d'agost del mateix 1966 un número especial conjunt on s'apunta la idea d'un periòdic alternatiu a *Los*

Sítios, que no passa d'aquí. En Puig comparteix pàgina amb Aragó, llavors a *Vida Catòlica*. Hi escriu sobre la costa, en un català elegant on batega una melangia incipient pels canvis que el turisme hi ha començat a infringir.

Com a senyal de canvi, *Vida Parroquial* canvia el nom per *VP, setmanari de Figueres*, en català, i accentua la modesta obertura de la mà Ràdio Popular de Figueres. El director comú de periòdic i emissora, mossèn Manuel Pont i Bosch, té un paper visible en l'acollida de col·laboradors joves, com Montserrat Minobis i Just M. Casero, també desapareguts, Jordi Vallmajó i jo mateix. Sempre sota la mirada atenta de l'antiga censura. Amb el record viu de com els quatre falangistes locals havien fet callar per la força, deu anys abans, la veu independent de Miquel Alabrús, autor de dues modestes iniciatives: el programa setmanal *¡Figueras!*, a Radio Gerona, després publicat en paper i l'anyari cultural *El Ampurdanés*.

Hi ha la voluntat de fer un periodisme al servei de la ciutat i dels ciutadans, en la mesura del possible: una informació local més transparent, una plataforma d'expressió per a les entitats i per a les noves inquietuds cíviques, la promoció de la cultura, l'art i la recuperació de l'ús públic de la llengua catalana.

Dos anys després, en el número 1.500, el 21 de desembre de 1968, Eduard Puig escriu sobre el futur de la ciutat: "Volem que en el demà –més just, més bo, més lliure per a tots– Figueres sigui capdavantera de totes aquelles virtuts que, per pures, lleials i eternes, només poden ser bastides per les nobles inquietuds de la gent jove. Pels figuerencs del demà".

Què aporta Pere Carrer

Eduard Puig, ja vinculat a activitats culturals, cíviques i musicals, estrena pseudònim en un diari barceloní de la tarda que l'estimula a aixecar notícies i temes nous d'interès local i general. Treure suc als problemes urbans, assistir amb atenció a les reunions de ple municipal, donar veu a les entitats, ressò a la vida cultural i notorietat als creadors.

Els corresponents de *Tele/Expres* no treballen sols, estan en contacte directe amb el cap de secció que els demana constantment què hi ha de nou: en una ciutat que creix sense massa ordre urbanístic, en una comarca que es beneficia de la cucanya del turisme, com diria Josep Pla, però també en pateix les insuficiències en carreteres i serveis, on se susciten noves necessitats i demandes socials, on s'exigeix l'ensenyament del català a les escoles. On la indústria no acaba d'arrencar malgrat les condicions naturals i la proximitat a la frontera i l'agricultura té sectors dinàmics com la fruita i el vi, aquest darrer el camp professional de Puig com a enòleg. Una comarca que troba en el turisme una oportunitat de creixement, també d'especulació i destrucció d'espais naturals i paisatges.

L'articulista Eduard Puig Vayreda dona pas al reporter Pere Carrer, que durant l'estiu recorre les poblacions costaneres per informar d'una actualitat més festiva, assisteix

a recitals i a festivals de música –són els primers anys del selecte Festival de Cadaqués–, també a corrides de toros a la plaça de Figueres, entrevistes a artistes i famosos, entre els quals brilla el figuerenc Salvador Dalí. Aquests reportatges d'estiu que el diari li encarrega li proporcionen experiències que recordarem més d'una vegada, com un viatge en què va portar en cotxe l'escriptor Terenci Moix a Cadaqués.

El reporter Pere Carrer es fa també articulista al setmanari democràtic promogut per Jordi Vallmajó al final de la dictadura franquista, aquell *9País* que s'ha d'acabar dient *Hora Nova* a causa d'una demanda sobre marques feta pel diari *El País*. Era un joc enginyós de xifres i paraules com *El 9 Nou* de Vic, que deia molt de l'esperit del moment. «Des del banc del general», evocant tantes mirades sobre l'Empordà de la gent de les generacions d'abans de la televisió i el lleure comercial, asseguts amb els pares i avis dalt de la pujada del Castell, Pere Carrer passa de reporter a observador i comentarista de la vida, la cultura i la política.

No abandona aquesta vocació durant els quatre anys dedicats al govern de la ciutat com a regidor i com a alcalde, ni en els posteriors al servei del govern de la Generalitat com a director general de l'Institut Català de la Vinya i del Vi (Incavi). La seva mirada era prou ampla i els seus interessos prou variats per poder fer compatible l'activitat pública i la mirada periodística. Ja ho havia demostrat en els seus inicis i, com llavors, l'ús del pseudònim hi ajudava. Un pseudònim ben conegut i molt apreciat.

EL PAISATGE PERIODÍSTIC D'EDUARD PUIG VAYREDA

Anna Teixidor Colomer

La producció periodística d'Eduard Puig Vayreda va ser extensa cronològicament (1964-2018), tant per la durada com pel nombre de publicacions –una quarantena– i d'articles –uns 400 sense tenir en compte els publicats a *Empordà* i *Hora Nova*– en què va col·laborar com a periodista, polític, enòleg i activista cultural. Aquesta és una primera aproximació quantitativa i qualitativa que queda oberta tant per a noves aportacions que puguin resultar de l'accés a fons fins ara inèdits, com per confirmar o desmentir els dubtes expressats en aquest mateix article.

Amb la voluntat d'analitzar la seva vida periodística, l'hem perioditzada en dues fases: una primera fase dedicada al periodisme (1964-mitjans de la dècada dels setanta) en què va publicar els primers articles de joventut i aquells que va escriure com a corresponsal tant a *El Noticiero Universal*, en la secció agrícola, com a *Tele/Exprés* amb nombroses notícies de l'actualitat política, econòmica, social i cultura de Figueres i de la comarca. En la segona fase, el periodista esdevingué col·laborador de premsa, primer, com a polític encapçalant responsabilitats municipals i, posteriorment, amb nombrosos articles de divulgació i reflexió entorn de l'enologia com a director de l'Institut Català de la Vinya i el Vi.

Primera etapa. De jove periodista a corresponsal (1964-1980)

La primera col·laboració documentada fins a aquest moment fou el juny de 1964 a *Vida Parroquial* amb l'article "Un llenguatge transcendent" signat amb el pseudònim Hug, als seus vint-i-dos anys. En aquell primer text, s'elogiava el paper del cantautor Raimon en un elogi del caràcter reivindicatiu de les seves peces musicals: "Raimon canta les seves cançons, crida el seu inconformisme, clama per una veritat i renega de la mentida". Aquest va ser el primer d'una trentena d'articles en català de temàtica eminentment cultural en què va escriure entre els anys 1964 i 1970 com a Eduard Puig Vayreda (2) i EPV (1) però també amb els pseudònims i les seves variants: d'Hug (12), Hug de Quermançó (6), H. de Quermançó (4), Quermançó (6), H. (1) i Oriol Roda (2). Hem localitzat un article en el seu fons personal amb el pseudònim Hugo de Galligans encara que no podem concretar a hores d'ara en quina capçalera es va publicar i de qui era l'autoria.

En aquest moment, s'havia diplomat en enologia a l'Escola d'Especialitats Agropecuàries de la Diputació de Barcelona (1964), dos anys més tard, en enginyeria tècnica en indústries alimentàries (1966) i havia fet alguns cursos de periodisme. Uns estudis que compaginà periòdicament almenys des del febrer de 1965 fins al 1969 amb la publicació d'articles propis a la "Sección agrícola" d'*El Noticiero Universal* (1888-1995), la primera incursió en l'àmbit de la premsa diària de tirada nacional. A tall d'exemple de l'acceptació dels seus articles, els responsables de l'empresa Cordoniu el felicitaven el 28 de desembre de 1965 per l'article "Los espumosos catalanes" del qual se'n remarcava: "*que se emiten criterios muy acertados que, sin duda, demuestran un conocimiento exacto de lo que se trata, además de un saberlo decir digno de encomio*". Les col·laboracions es van allargar fins al 1969 amb un total de mig centenar d'articles. En una de les pàgines regionals, fou rellevant un article signat amb el també col·laborador del diari i escriptor Joan Guillamet sobre Llançà i el vi. Es titulava "Itinerarios ampurdaneses. La ruta del vino: Llançà y sus contradicciones" del 17 d'agost de 1965. El text començava amb un paràgraf que ara sorprèn: "*En alguna ocasión se ha dicho que el Ampurdán es una comarca vitivinícola. Esto es cierto, pero sólo en parte. No puede hacerse esta afirmación con la misma fuerza que se hace cuando se habla del Panadés o del Priorato, por ejemplo*".

Durant la dècada dels setanta, van ser significatives les seves aportacions a *La Gaceta Rural*, una revista de Madrid propietat d'Eduardo de Rojas Ordóñez de Madrid, on va començar a escriure amb l'epígraf "Desde Gerona" entre els anys 1969 i 1977. Almenys, vint-i-quatre articles que versaven sobre el camp i els reptes per a l'agricultura. Simultàniament, col·laborà com a director tècnic a la revista *AgroPirelli* (1970-1975), editada a Barcelona, que apareixia amb la voluntat d'explicar la realitat agrícola de l'Estat espanyol on va escriure almenys cinc articles entre els anys 1970 i 1974. El projecte periodístic encapçalat per Josep M. Oliver i Xavier Maluquer també hi col·laboraren Josep M. Figueres, Vicente Batlle, Sebastián Duran, Rosa M. Cañadell, entre d'altres.

El punt d'inflexió de les seves col·laboracions de temàtica agrícola fou la seva tasca com a corresponsal de Figueres al diari *Tele/Expres* (1964-1980). En el seu fons personal, Puig Vayreda guardava una carta del 24 de novembre de 1970 signada per l'aleshores cap de la "secció regional", Jaume Guillamet, en què aquest li confirmava la renúncia demanada a Josep M. Bernils Mach, anterior corresponsal: "Ja pots començar: Vilatenim, noves realitzacions urbanístiques (entrada per Méndez Núñez), Castelló d'Empúries... Tu mateix. De moment, ja t'envio el carnet".

La corresponsalia d'un diari d'àmbit català fou rellevant no només per l'interès que li podia generar explicar al país Figueres i l'Empordà sinó perquè deixà, puntualment, la temàtica agrícola per enfrontar-se amb la crònica diària, el recull de notícies que podien despertar interès informatiu a Barcelona. El periodista no signà com a Eduard Puig Vayreda sinó que adoptà el pseudònim Pere Carrer, amb una connotació inequívoca de la intenció de professionalitzar-se en l'ofici i dedicar-se al que popularment es coneix com a "fer carrer", anar a buscar les notícies en comptes d'esperar-les des de la taula de la redacció. Ell mateix definia aquesta tasca dient que "la feina del corresponsal, del periodista –o petit periodista– és de denunciar fets, bons o dolents, correctes o incorrectes, la tasca d'arranjar els quals correspon a qui pot fer-ho".¹ Una bona prova d'aquesta vocació foren els almenys 250 articles –60 identificats– entre els anys 1970 i 1976.

Com a cronista diari va escriure sobre tota classe de temes, especialment, en les seccions de política i societat. En l'àmbit municipal, va seguir de prop el gran partit d'esquerres que impulsava a la dècada dels setanta el figuerenc Josep Pallach però també la gestió dels alcaldes que encapçalaven els successius equips de govern.

Fou, especialment significativa, una carta data entre finals de 1970 i inicis de 1971 en què l'alcalde, Ramon Guardiola, informava Pere Carrer que havia llegit el seu article: "Importantes cuestiones pendientes en Figueras" publicat a *Canigó*. Com a resposta, Carrer demanà a l'alcalde la creació d'una "petita oficina de premsa municipal" amb la voluntat que "els corresponsals de premsa disposin amb temps de les convocatòries als plens i també que tinguéssim tots al mateix temps els acords presos per la Corporació".

Pel que fa als temes socials, es va dedicar a notícies de successos (el llançament d'uns còctels molotov a una entitat bancària, els desnonaments, les estafes); d'infraestructures (els efectes del nou cinturó de ronda que portava menys turistes a Figueres el juny de 1976); econòmiques (la guerra dels enciams al Rosselló); esports i culturals a vegades no necessàriament de l'àmbit estrictament de la comarca (la restauració de la casa Cambó de Besalú o els cursos d'estiu de la Universitat Catalana a Prada).

---

1. Pere Carrer. "Importantes cuestiones pendientes en Figueras" publicat a *Canigó*, (desembre de 1970), núm. 202, p. 9.

L'interès per la crònica cultural s'evidenciava en nombrosos articles: el seguiment de la creació del Museu de l'Empordà, el canvi de nomenclatura dels carrers després del franquisme, el festival de Música de Cadaqués. De fet, aquesta mena d'esdeveniments i els personatges que freqüentaven Cadaqués tenien un pes cabdal en les seves informacions però també aquelles d'altres poblacions de la comarca: Espolla, Castelló d'Empúries, el cant del peix de Llançà, la Jonquera, Roses, l'Escala, Peralada, Portbou entre d'altres.

Un dels principals temes girava al voltant de la figura de Dalí. L'any 1960, l'artista havia començat a treballar en el projecte del teatre-museu i s'hi dedicà durant les dues dècades següents. Pere Carrer tractà en diverses notícies les obres de millora de l'edifici, les aparicions públiques del pintor, entre d'altres. Una mostra d'aquest interès fou un dels primers articles localitzats com a Pere Carrer, signat el 14 de novembre de 1970. Es titulava "El Ayuntamiento lo tenía todo preparado, pero... No hubo "Show-Dalí" amb el subtítol "Ayer colocó la primera pintura en su Museo de Figueres". En l'article, escrivia: "*El acto de iniciación de las obras ha decepcionado. Contra todo pronóstico, el 'show' daliniano que la ciudad esperaba ayer ha fallado estruendosamente. El Ayuntamiento puso los ingredientes -gigantes, cohetes y cobra- pero Salvador Dalí, siempre con sus estudiadas rarezas, en esta ocasión quiso poner seriedad. Otra vez será*".

A banda de la notícia i l'article d'opinió, va cultivar altres gèneres periodístics, com ara, l'entrevista a personatges públics de l'escena cultural del moment: Mary Santpere, Antonio Gades, Carmen Amaya, el torero empordanès Enrique Patón.

Encara als anys seixanta publicà algunes col·laboracions a *Serra d'Or* i durant la dècada dels setanta, va col·laborar puntualment a *Canigó*, sota el pseudònim d'Oriol Roda (1970), amb articles sobre Cadaqués i la lliçó de Salvador Espriu a Prada; a *Presència* va ser especialment significativa la seva aportació a "Petit diccionari amb *knack*" juntament amb Juli Vert (Just Maria Casero) i Met Lloveras (Jaume Guillamet) el maig de 1971 que consistia en una sàtira sobre personatges i entitats figuerenques molt peculiar.

Per exemple, podem recordar-ne algunes definicions: "Cultura: no gaire. Veure Cultureta; Cultureta: Tampoc no massa", o de l'entrada de Salvador Dalí, diu, per exemple "De pintar no sabem si ho fa gaire, darrerament, però de xerrar i dir bestieses no para", "Desconeguts: la història de Figueres n'està plena"; "Oblits: més d'un en aquest diccionari entre crític i sentimental que podríem convertir en una Gran Enciclopèdia"; "tramuntana: vent típic del nord. Tots els empordanesos l'enyoren molt però quan l'han d'aguantar fan una cara d'emprenyats que no se'ls pot suportar".

Poques setmanes després, la Montserrat Vayreda revisava aquell diccionari sota el títol "Després del 'knack'", el 5 de juny de 1971, i n'escrivia un suplement, una mena de contracrítica, en la qual revisava la biografia dels tres autors. D'Eduard Puig Vayreda, que era el seu nebot, en deia: "Ex-col·laborador del Setmanari V.P. i d'aquell altre definit en el Petit diccionari com un setmanari"... que acostuma a tenir 12 planes i molts d'anuncis, i es llegeix en deu minuts. Perit agrícola - Director d'una

revista de la seva especialitat, que no sabem on surt i que, per dissort, desconeixem. - Autor de cròniques musicals a la "reviscolada" (sempre segons el diccionari)".

Al llarg de la dècada dels setanta també inicià col·laboracions a *Ampurdán* i, el gener de 1978, a *9País* i el 1979 a *Punt Diari*, en aquest últim amb articles de temàtica cultural.

Segona etapa. Del polític a l'enòleg (1976-2018)

L'entrada activa en política, encara que de manera clandestina, va ser l'any 1976 quan un grup de figuerencs reunits a una de les sales de la cafeteria Astoria de la Rambla, sota la presidència d'en Jordi Pujol i en Francesc Ferrer, i amb l'aparent excusa de parlar de teatre van crear Convergència Democràtica a Figueres. Era el primer capítol de la formació en l'àmbit local. Amic de Miró i Ardèvol, Puig Vayreda havia estat un dels figuerencs més polititzats en els últims anys de la dictadura, fruit del seu interès per la política.²

Un paper que encara compaginà amb la seva corresponsalia a *Tele/eXpres* fins a l'any 1978. El 31 d'agost hi vam localitzar un dels seus últims articles. Un any després, irrompia decisivament en la vida política local. Primer, com a tinent d'alcalde (1979-1981) i, més tard, com a alcalde (1981-1983).

Eren anys en què va continuar amb el periodisme pròpiament com a articulista i incipientment com a enòleg però també com a polític arran de les seves responsabilitats en la gestió de govern municipal. Durant aquests anys, va escriure a *Presència* (1981), *Punt Diari* (1982) sovint en la seva condició d'alcalde.

Quan fou nomenat director de l'Institut Català del Vi (INCAVI), a partir de 1984, es va dedicar a escriure sobre viticultura amb nombroses col·laboracions a la premsa: *Avui* (1985), *Revista de Garriguella* (1986), *Empordà Federal* i *La Vanguardia* (1987), *Diari de Girona* (1988-1997), *Davantall* de Vilafranca del Penedès (1991), *La Mar d'Amunt* de Portbou (1992), *Sevi. La semana vitivinícola* de València (1992-1997), *Revista de Girona* (1995), *El Punt* (1995), *La verna d'Espolla* (1996), *La Farella* de Llançà (1998), *Orienta* (2001), *Alberes* a Figueres (2010). Puig Vayreda va col·laborar encara en una desena més de publicacions. Una investigació més àmplia haurà de permetre conèixer l'abast d'aquestes col·laboracions en les següents capçaleres: *Bouquet*, *La Cuina*, *Girona Gastronòmica*, *Gastronomía y Enología*, *Informavi*, *Orienta*, *La pámpana de Baco* de Socuellamos, *La semana vitivinícola*, *Los gorros blancos* i *Revista de l'Institut Català de Sant Isidre*.

A partir d'aquest moment, l'eix principal de les seves col·laboracions va ser el món del vi en tota la seva extensió. No va escatimar esforços per fer un tasca divulgadora d'aquesta disciplina amb una atenció especial a la qual va ser no només una matèria d'estudi sinó també una activitat vocacional, la dels vins de l'Empordà.

2. Josep Montalat Cufí, "La primera anella", CDC. Full informatiu. *Alt Empordà*, 3 (març 1987), p. 1.

«EL BANC DEL GENERAL», UNA MIRADA PERSONAL I CRÍTICA SOBRE FIGUERES I L'ALT EMPORDÀ

Josep M. Bernils

Quan l'Eduard Puig i Vayreda comença a escriure la que, amb tota seguretat, serà la seva contribució més important al periodisme empordanès, ja és una persona molt coneguda a la ciutat, molt vinculada al món cultural i, sobretot, molt implicada en la vida política arran de la seva militància a Convergència Democràtica de Catalunya. Estem parlant del 27 de gener de 1978, data en la qual surt el primer article sota l'epígraf de la secció «Des del banc del general». En aquella data, l'Eduard estava a punt de complir 35 anys.

Pere Carrer, el pseudònim que va utilitzar quan va iniciar les seves col·laboracions al diari *Tele/express*, va ser també l'escollit per signar la secció. Va començar al setmanari *9País*, una capçalera efímera, nascuda el 27 d'abril de 1977 i que després d'una demanda del diari *El País* (que tenia por que li fes competència...) va donar pas al periòdic *Hora Nova*, que manté la seva edició setmanal fins al dia d'avui.

Es volia amagar Puig Vayreda rere el pseudònim de Pere Carrer? És evident que no. Ell mateix, en el pròleg del llibre que va editar el 2012, i on es recollia una selecció d'articles publicats a la secció, reconeix que "no cal buscar-hi en absolut una voluntat d'anonimat temorenc, que d'altra banda era molt difícil, gairebé impossible, en una ciutat petita com la nostra, sinó que més aviat cal interpretar-lo com la utilització d'un nom de guerra –o si voleu menys èpic i més fals, un nom artístic– en la tasca de fer de periodista o d'escriptor, que no constituïa l'ocupació principal de l'autor".

Possiblement –i aquesta és una apreciació personal– la seva vocació política i la voluntat de concórrer a les primeres eleccions municipals des del restabliment de la democràcia, convocades per al mes d'abril de 1979, també van contribuir a mantenir aquesta mena de màscara prou reconeixible, però màscara al cap i a la fi, que significava la signatura de Pere Carrer a «Des del banc del general». Era, en definitiva, una forma de mantenir el seu esperit lliure que va conservar al llarg de tota la vida, malgrat la militància política.

Pseudònim i títol de la secció, inequívocament figuerencs, tot sigui dit. Puig Vayreda vivia al carrer de Sant Pere, a davant mateix de l'entrada principal de la parròquia, i el banc del general és un dels indrets de Figueres més emblemàtics, almenys per a la seva generació i algunes de posteriors. Avui ja no gosaria a dir tant. Situat al capdamunt de la pujada del Castell i abans d'entrar a la fortalesa, des del banc de pedra, decorat amb una placa de ceràmica amb el seu nom i que recorda el general Mariano Álvarez de Castro, s'albira una panoràmica excepcional de la ciutat i de bona part de la comarca, entre les Alberes, la badia de Roses i el Montgrí.

Passió pel paisatge

Al Banc del general vaig tenir el privilegi de portar-lo a fer unes fotografies, arran de l'entrevista que vaig publicar amb motiu de la concessió de la Fulla de Figuera de Plata per part de l'Ajuntament de Figueres, el mes de maig de 2009. I allà, entre moltes altres coses, parlàvem del paisatge, un tema que el preocupava. "Cada cop tenim el territori més trinxat –em deia a l'entrevista–. L'Empordà és un bé escàs i em sembla que tots plegats no hem estat prou amatents per salvaguardar el territori", afegia. Precisament una de les darreres activitats que va promoure com a president de l'Institut d'Estudis Empordanesos va ser un congrés sobre el paisatge a la comarca, que ha tingut continuïtat en els darrers anys.

Del paisatge, en parlava Pere Carrer, precisament, en un dels primers articles del «Banc del general». "L'especulació del sol, la dèria urbanística, l'obsessió del pam quadrat, ha fet malbé moltes coses a casa nostra, sense respectar altres valors menys tangibles, no comptabilitzables, que ha diferenciat una ciutat habitable d'un rusc incòmode". El comentari és del 3 de febrer de 1978.

I del paisatge també se'n referia, per exemple, a l'article "Salvem els xiprers!", publicat el 28 d'octubre de 1980. Escrivia Puig Vayreda: "Salvem els nostres xiprers! Oblidem per una vegada el nostre atavisme de poble arboricida que tant ha malmès el paisatge i salvem els xiprers de l'Empordà. No sé com, però salvem aquests xiprers entranyables que probablement, veient el que fem en general els homes amb la natura, es moren de tristor i oprobi, potser perquè –contràriament al que deia aquell escriptor de Darnius– els xiprers ja no creuen en res. Ni en la pròpia vida". Recordo, escrit a finals d'octubre de 1980, i fent referència al llibre *Los cipreses no creen en Dios*, de Josep Maria Gironella.

I uns quants anys més tard, el 25 de març de 2003, tornava a parlar del paisatge en un dels darrers articles de l'etapa de la secció a *Hora Nova*, on reivindicava la tasca dels pintors de la comarca. El text es titulava "El paisatge empordanès" i acabava amb aquesta frase: "El paisatge va canviant amb el temps. Prou que ens dol! Per això els empordanesos hem tingut tanta sort de tenir tants artistes que, amb la seva obra, abans no l'oblidem, ens permeten recordar com n'era, de bonic el país".

Si una cosa caracteritza molts dels escrits de Puig Vayreda a la seva secció són la vigència. Només cal llegir el primer. Feia referència a un recent atemptat produït a Barcelona i reflexionava Puig Vayreda sobre les interferències entre aquells que volien/volen desestabilitzar el país i els que volien/volem la llibertat i la democràcia: "No caiguem en el parany d'atribuir a la llibertat i a la democràcia els estralls i la intranquil·litat que el terrorisme provoca. Tot el contrari. És contra la democràcia i contra la llibertat, és contra el diàleg i la convivència, és contra l'entesa i la lleial discrepància que es dirigeixen els explosius irresponsables del terrorisme. No ens confonguem i no ajudem amb el nostre catastrofisme a fer irrealitzables la democràcia i la llibertat que esperem".

Passió pel seu país

Però què era exactament «Des del banc del general»? D'entrada la secció més longeva d'un articulista a la premsa comarcal. Amb totes les intermitències que es vulgui, però apareix el 1978 i es finiquita el 2011. Trenta-quatre anys! Aviat és dit. El mateix Puig Vayreda reconeix que "la secció pot presumir, sense cap mena de dubte, del rècord d'irregularitat de totes les èpoques i de totes les premses". Ho justifica pel fet que "apareix i desapareix periòdicament segons les responsabilitats cíviqves que han correspost a l'autor, els compromisos laborals o a l'estat d'ànim de Pere Carrer, cosa –diu ell mateix– que li acaba de donar un cert caràcter d'irreal o d'imaginari, que potser és el que realment és".

Sobre el contingut de la secció, Puig Vayreda assenyala que potser no va aconseguir el seu objectiu de "donar una visió de Figueres i de la comarca amb la certa perspectiva que dona l'observació des d'un punt elevat com a la Muntanyeta, paratge on es troba físicament el banc que dona nom a la secció", però reconeix l'autor que havia "intentat sempre, ser testimoni fidel de cada moment". I finalment, en el pròleg del llibre que recollí la selecció d'articles, considera els seus escrits "una aportació molt petita, molt humil, molt discreta, a la petita història de la ciutat, a aquella història que no es fa sols amb la recerca sistemàtica ni es troba en els millors arxius, sinó que senzillament es viu al carrer. Si d'aquesta vida hem sabut captar-ne tan sols uns instants i explicar-los com cal, valia la pena intentar-ho".

L'etapa de «Des del banc del general» a *9País/Hora Nova* va ser la més irregular, quant a publicació, tot i ser la més llarga, concretament del 1978 fins al 2005. Això s'explica pel fet que, durant tots els anys, Eduard Puig desenvolupa una intensa vida política (alcalde de Figueres i director general de l'Incavi) i professional, com a enòleg i també com a professor universitari.

D'aquesta etapa, cal destacar que molts dels escrits de Puig Vayreda són reivindicatius. Vist avui ens pot sorprendre, per exemple, que reclami la convocatòria urgent d'eleccions municipals. Recordem que les primeres eleccions democràtiques per a Corts constituents, van ser el 15 de juny de 1977 –feia poc més d'un any i mig de la mort del general Franco– i que les primeres eleccions municipals democràtiques van ser gairebé un any i mig després de la publicació del primer escrit de la seva secció. És a dir, que durant tot aquest temps la ciutat –aquí i a tot arreu– es convivia amb uns ajuntaments encara designats per la dictadura.

Hi ha articles molt generalistes, però la majoria són una crònica ciutadana on es comenten fets quotidians de la ciutat i de la comarca o dels seus protagonistes. Uns articles que encara avui mantenen l'interès per no dir, com us comentava abans, la seva vigència. I si no, els llegeixo un parell de paràgrafs del seu article "Figueres: primavera, però..." del 12 de maig de 1978.

Escriu Puig Vayreda: "Sí, Figueres és una ciutat gens encarcerada, oberta a totes les tramuntanades, però a molts àmbits malauradament aquesta tramuntanada encara no s'ha endut les teranyines del tot".

Afegeix: “Sí, a Figueres encara es pot trobar l’equilibri entre l’apassionament i la tolerància, però encara hi podem trobar també la intransigència, la manca de diàleg, els tics inevitables dels temps passats, el to una mica agre, el baladreig... Però malgrat tot, malgrat tots aquests ‘peròs’ (...) ens hem sentit embuixats per la capacitat de resurrecció dels pobles, o almenys per l’esperança”.

No vull recordar les picabaralles que teníem fa uns mesos, durant la campanya electoral de les municipals, però certament hi ha tics que Puig Vayreda denunciava el 1978 i que, des de la meua opinió, encara es mantenen avui...

Però a «Des del banc del general» també apareixien els personatges que configuraven el paisatge diari de la ciutat i de la comarca, especialment quan s’esqueia alguna commemoració o es produïa el seu fatal desenllaç. En destaco un, datat el 5 d’abril de 1988 i que duia per títol “Una butaca buida”. Feia referència a la defunció de l’advocat Narcís Sala i Roca (alguns encara el recordareu...).

Va escriure Puig Vayreda: “El senyor Sala era tot un símbol de la nostra ciutat, de l’empordanisme militant, el darrer representant d’una manera de fer, de practicar la ciutadania, de viure la cultura, l’humor o la ironia”. I afegeix: “El senyor Sala va fer moltes petites coses per la música, l’art, la premsa, la cultura en general. Això també li hem d’agrair i de recordar cada vegada que en un acte cultural, sigui concert, exposició o conferència, veiem una butaca buida. La butaca del senyor Sala”.

No voldria acabar aquesta intervenció sense referir-me a un vers de Carles Fages de Climent: “Beat aquell qui al món té una cabòria”

Amb aquest vers, Eduard Puig i Vayreda va cloure el discurs que va pronunciar al saló de sessions de l’Ajuntament de Figueres, el 24 de novembre de 2011, en un acte d’homenatge al qui fora cronista oficial de la ciutat, Josep Maria Bernils i Mach, que havia estat un col·laborador seu tant a l’Ajuntament com a l’Institut d’Estudis Empordanesos.

Aleshores, ell va dir que la cabòria del meu pare era Figueres. Avui, modestament, a mi m’agradaria proclamar que la cabòria de Puig Vayreda també era Figueres.

DIVUIT ANYS ESCRIVINT A L’EMPORDÀ

Santi Coll

El *Setmanari de l’Alt Empordà* va formalitzar el relleu a la direcció del mitjà el mes de març de l’any 2000. El fins aleshores sotsdirector Santi Coll Gosa va passar a ocupar el càrrec que, des de 1988, havia estat en mans de Josep Maria Bernils Vozmediano. Una de les primeres persones que va trucar el nou director per a felicitar-lo va ser Eduard Puig Vayreda. La seva frase va ser clara i contundent, amb el to irònic que solia emprar quan tenia ganes d’iniciar un debat sabent que ja el tenia guanyat a l’avançada: “Noi, t’acompanyo en el sentiment”.

Feia un cert temps que la nostra relació s'havia intensificat, sobretot des que ell va saber dels meus orígens capmanyencs com a descendent directe de viticultors de l'Albera. Buscava unes dades sobre l'antiga Cooperativa El Parral, la més antiga de la comarca. I qui escriu les tenia.

La trucada de condol metafòric ens va permetre situar el joc de la ironia en el nostre terreny al cap de pocs dies: "Vols dir, Eduard, que no t'agradaria escriure algun article per a nosaltres...?". No va caldre negociar, ni parlar de condicions. "Sí, sí. Fem-ho", ens va dir decidit. Però aquella voluntat recíproca encara va tardar temps a materialitzar-se.

Entre els anys 2001 i 2005, Eduard Puig Vayreda va escriure cinc articles en el *Setmanari de l'Alt Empordà*, amb el seu nom i cognoms, en la seva qualitat de president de l'Institut d'Estudis Empordanesos o com a enòleg.

El 19 de juny de 2001 va publicar "Centenaris", sorgit a partir de la constitució "amb tota pompa i circumstància, de la comissió ciutadana del centenari Dalí". Puig Vayreda va aprofitar el moment per a reivindicar altres personatges destacats sobre els quals també reivindicava una celebració singular amb motiu dels cents anys del seu naixement: Carles Fages de Climent (2002), Ramon Reig (2003) i Alexandre Deulofeu (2003). Aquest article el va signar com a president de l'IEE.

Poques setmanes després, el 7 de juliol de 2001, era el professor d'Enologia de la UdG qui dedicava un text d'opinió a la importància de la vinya com a eina ambiental. A "Foc, tallafocs i vinyes verdes vora el mar", Puig Vayreda recordava el fort impacte de l'incendi que va arrasar el cap de Creus el 2000 relacionant-ho amb una proposta anterior feta per ell mateix, el 1996, sobre la conveniència de plantar ceps entorn de Sant Pere de Rodes.

El 4 de novembre de 2003, a les pàgines de *l'Empordà*, repassava la celebració de l'Any Reig, del qual n'havia estat el comissari. A "L'any del centenari s'acaba", posa èmfasi amb el seu inconformisme habitual: "Queda pendent encara una important labor d'inventariar i classificar tota l'obra de Reig".

La seva constant reivindicació d'empordanesos destacats que ell trobava ubicats en el calaix de l'oblit, va donar peu, el 16 de novembre de 2004, a la lloança de l'investigador de Cabanes Antoni Ribas de Conill. A "Un astrònom empordanès", el president de l'IEE reivindicava obertament el personatge: "El poble de Cabanes i tot l'Empordà han de superar l'injust oblit i, nu de prejudicis, retre homenatge a aquest singular científic empordanès".

"En Molle s'ha mort", titulava Eduard Puig Vayreda com a president de l'IEE un article d'abril de 2005 dedicat a la defunció de mossèn Joan Mollerusa. L'autor obria el text amb un dels seus cops d'efecte habituals per a situar el tema en la mesura que ell considerava justa: "La notícia de la setmana és que a Roma, ha mort el Papa [Referint-se a Joan Pau II, finat el 2 d'abril d'aquell any]. Però per a molta gent de Figueres -i segur que d'altres pobles de l'Empordà-, la notícia que ens ha arribat profundament al cor és la mort, 24 hores abans, d'un altre home d'església que es deia mossèn Joan Mollerusa".

El Banc a l'Empordà per Santa Creu

Un mes després, el 3 de maig de 2005, apareixia el primer «Des del banc del general» a l'Empordà, signat per Pere Carrer. El títol no enganyava a ningú, era clar com l'autor: "Canvi de casa". Només va imposar al director, Santi Coll, una condició, que s'alternessin a la mateixa pàgina de la secció d'opinió cada quinze dies.

En aquell article fundacional, Pere Carrer explicava on havia estat i què esperava de la seva nova llar periodística després d'una llarga etapa a *Hora Nova*, "a la recerca de més confort i de més comprensió".

L'*alter ego* de l'Eduard escrivia aleshores una llista de greuges que posaven en perill la comarca: l'urbanisme, la MAT, el TGV, la nova presó... per acabar dient: "Tanta extracció d'àrids, tantes barrinades, tanta planificació urbanística, tant estudi d'infraestructures i de medi ambient, per acabar suggerint que visquem en un contenidor o en un piset de 30 metres quadrats... No sé. Els de Salvem l'Empordà potser que muntin una companyia estable de performances que, a aquest pas, té feina assegurada tota la temporada". "Definitivament, he canviat de casa, però no tinc millors vistes".

Aquell 3 de maig de 2005, diada de Santa Creu, començava l'etapa definitiva que havia de portar Pere Carrer a escriure sense matisos, amb la directa posada. L'Hemeroteca de l'Empordà guarda aquest balanç d'obra publicada per l'articulista figuerenc:

- 2005. 18 articles «Des del banc general», com a Pere Carrer
- 2006. 21 articles «Des del banc general», com a Pere Carrer
- 2007. 24 articles «Des del banc general», com a Pere Carrer
- 2008. 18 articles «Des del banc general, com a Pere Carrer
- 2008. 1 article sobre els 30 Anys de l'Empordà, com a Eduard Puig Vayreda (7)
- 2009. 1 article «Des del banc del general» com a Pere Carrer

La mort de la companya vital

En el transcurs d'aquests 18 anys, la relació entre Eduard Puig Vayreda i els seus espais a l'Empordà han patit diversos parèntesis, gens volguts per cap de les dues parts. El més greu i llarg de tots va durar vint mesos. La mort de la seva esposa i companya inseparable, Titon Bordas Poch, ocorreguda el 27 de juny de 2009, va suposar un terrabastall quasi insuperable.

Pere Carrer reapareixia davant dels lectors el 12 d'octubre de 2010. El titular d'aquell article ho deixava tot dit: "Vint mesos d'absència", però l'autor reblava el clau amb una sagnant autocrítica: "El Banc del General, com si fos un rierol de poca empenta, surt i s'amaga segons bufen els vents que mouen els neguits i les emocions de l'articulista".

Entre aquell 2010 i tot el 2011 van aparèixer publicats un total de 26 articles del Banc. El darrer d'ells va sortir el 20 de desembre amb el títol "Un mite sobre fum". En ell, Pere Carrer es lamentava del tancament de negocis. El seu, el del Banc, sense ser negoci, n'era un.

La dicotomia queda al descobert

Amb *Des del Banc del General 1978-2011. 33 anys mirant l'Empordà*, la secció es va convertir en llibre, editat per Brau, el 2012. A la portada no hi faltava la signatura de l'autor Pere Carrer, però a la solapa, per si algú tenia dubte, apareixia la biografia d'Eduard Puig Vayreda. Amb pròleg de Pere Gifre.

Per deixar-ho clar, el 17 d'abril de 2012, *l'Empordà* publicava a tota pàgina una entrevista amb l'autor, amb títol a cinc columnes: "En Pere Carrer és l'Eduard Puig, amb tots els defectes i virtuts".³

Abans, però, l'Eduard va treure a la llum, a finals de 2011, els *Escrits incidentals*, un compendi de discursos acadèmics i polítics, presentacions, pròlegs i un degoteig de records personals editats per Brau, el 2011.

I aquí entrem en una segona etapa de l'Eduard Puig Vayreda articulista, amb nom i cognoms. L'any 2012, l'autor i la direcció del *Setmanari* decideixen conjuntament estrenar una etapa que duria per nom «Som un país petit».

Ja ens va avisar: "Seré tan irregular com podré". I hi va afegir un segon advertiment: "Ara signarà l'Eduard...".

Aquell any va ser molt especial per a ell. Va néixer la seva primera neta, Chiara. Quan la nena va créixer, la barba blanca el va convertir en el *Papa Natale* per a qui era la nineta dels seus ulls. L'Eduard acompanyava els seus articles amb la foto del seu rostre rodó i de pèl emblanquinat.

Entre 2012 i 2016 hem comptabilitzat 32 articles. El 2013 es va donar una coincidència que, ara ja ho podem dir, ens va fer guanyar el cel des de la redacció de *l'Empordà*. A la pàgina 26 del primer d'octubre, hi van coincidir dos articles sense que cap dels dos autors tingués coneixement de la trobada familiar de paper. Un d'ells el signava Eduard Puig Vayreda. L'altre, Oriol Puig Bordas. Pare i fill. A primera hora del matí el director Santi Coll va rebre una trucada: "No em facis aquestes coses, sembla que ja em vulguis jubilar...". "Vam riure, sí, però ell estava emocionat", recorda qui escriu.

---

3. Santi Coll: "En Pere Carrer és l'Eduard Puig amb tots els defectes i les virtuts", *Setmanari de l'Alt Empordà*, (17 d'abril de 2012), p. 45.

Marxen amics i referents

El 2014, a part del «Som un país petit», l'Eduard també va signar dues necrològiques extenses, dedicades a dos vells amics: Albert Compte Freixanet ("Comiat al senyor Compte", 4 de març de 2014, p. 61) i Joan Guillamet i Tuébols ("Un empordanès honest amb una obra impagable", 21 d'octubre de 2014, p. 19).

La salut va començar a jugar males passades a l'Eduard. Un dia va trucar a Santi Coll per quedar. "M'explicà que tenia diversos projectes en marxa. Que afluixaria l'activitat com a articulista. Aleshores ja treballava en ferm en *El Jardí de Dionís. L'entorn cultural del vi* (Brau, 2017), però abans va deixar enllestit *Vuits i nous i cartes que no lliquen* (Roger Edicions 2016). Vaig fer-ne la crítica titulant "Reflexions d'un incrèdul professional".⁴ M'ho va agrair fins a límits insospitats.

El 2016 va publicar un únic article sota l'epígraf «Som un país petit». Era una altra necrològica, aquest cop dedicada al "Record de Narcís Jordi Aragó", el 30 d'agost. Bufant, ens digué: "És que els bons van marxant tots!".

El 2017 el va dedicar en part al *Jardí de Dionís*. "De tant en tant ens trucàvem o ens trobàvem per canviar cromos, sobretot de la política local –recorda qui escriu. Jo havia patit un greu accident que quasi em deixa cec. Se'n va preocupar". El 10 de gener de 2018, Marc Testart li dedicava una extensa entrevista al *Setmanari* sobre el llibre que acabava de publicar.⁵ (19).

El 2018 es va encendre. Sincerament, no l'haviem vist mai tan empenyat. La desaparició de la Càtedra del Vi que portava el nom de Fages de Romà va despertar la seva ira. El 27 de març, l'*Empordà* va publicar "Narcís Fages de Romà, el dissortat". Va ser el seu darrer article de la secció «Som un país petit».

Pocs dies després, escrigué una altra necrològica dedicada a un company de viatge, Narcís Oliveres. L'article "Amic Narcís, ciutadà Oliveres" aparegué el 10 d'abril de 2018: "Els nostres interessos comuns eren naturalment la democràcia, les llibertats i els drets fonamentals i la recuperació per a Catalunya del grau d'autogovern necessari per a la nostra realització com a poble".

L'Eduard ens va deixar sis dies més tard.

---

4. Santi Coll: "Reflexions d'un incrèdul professional", *Setmanari de l'Alt Empordà*, (20 de setembre de 2016), p. 20.

5. Marc Testart: "Podem escriure la nostra història prenent el vi com a fil conductor", *Setmanari de l'Alt Empordà*, (30 de gener de 2018), p. 14.